

Pilegrimsvei mellom Tanum og Haslum kirker

Kulturminnene som blir presentert på kommunens hjemmesider i 2004 dreier seg om veier. Folk har til alle tider foretatt ferder over kortere eller lengre strekninger, over jorder og fjell, gjennom skoger, over vann, til fots, på hesterygg og i kjøretøy og fartøy av alle slag. Spor etter ferdselen finner vi på kryss og tvers i kommunen.

Det har sannsynligvis gått mange alternative veifar mellom middelalderkirkene på Tanum og Haslum gjennom tidene. Folderen Pilegrimsvei i Bærum (Asker og Bærum historielag) beskriver en trasé som følger Haugskleiva ned fra Tanumplatået (se månedens kulturminne januar 2004) og derfra på mindre veifar via Wøyen, Bryn, Løken, Kolsberg, Hauger, Gjettum, Fleskum, Dæli, Nes, og Kirkedalsveien til Haslum kirke. Hele veien kneiser Kolsåstoppen med sine bygdeborger over landskapet.

Veiene gikk opprinnelig gård-i-mellom. I dag er de fleste gårdene utbygget til boligområder, og pilegrimsveien er lagt utenom tunene. Det er ikke utenkelig at det gikk et veifar mellom Fleskum og Øverland som krysset Øverlandsbekken over det eldgamle brostedet hvor den hvelvede steinbroen fra 1838 står i dag.

Steinkirkene Tanum og Haslum fra 1100-tallet er høydepunkter i hver sin ende av pilegrimsveien. De to kirkene representerer viktige visuelle og kulturhistoriske elementer i to av Bærums fem prioriterte landbruksområder, Tanumplatået (se månedens kulturminne for mars 2004) og Grinijordene. Tanum, Haslum og Wøyen er gårder fra tidlig jernalder. Tanum har bygningsmiljø fra 1800-tallet, Haslum fra 1700 og 1800-tallet, og Wøyen har bygninger fra 1600- og 1700-årene. Fra 1917 til 1956 holdt guttehjemmet Aug. Herman Francke og dr. Bernardo til i bygningene på Wøyen (senere Wøyen guttehjem).

I landskapsvernområdet Kolsås-Dælivann kan man se gamle gårdstun, helleristninger, gravhauger, hulveier, en av Bærums fem gjenværende utløer, og et stort spekter av kalkminner. Pilegrimsveien følger her "kalkbrennerstien" som Asker og Bærum historielag i løpet av 2004 vil tilrettelegge for turgåere med rydding og skilting av kalkbrudd, rester etter bondekalkovner og slagghauger. Kalkutvinning har vært en stor næringsvei i Bærum siden middelalderen. Lokalt gikk kalken til bygging av stenkirkene på Tanum og Haslum, og mye ble solgt til reising av kirke-, kloster- og festningsbygg i Oslo, på Østlandet og til Danmark. På 1600-tallet og slutten av 1800-tallet leverte bondekalkovnene og etter hvert industrikalkovnene bindemiddel til byggingen av murbyen Christiania/Kristiania.

Den vakre naturen og enkle bygningsinteriører i Kolsås-Dælivann området er forevige av kunstnerkolonien som tilbrakte sommeren 1886 på Fleskum gård. Kunstnerne var Kitty Kielland, Harriet Backer, Eilif Pettersen, Erik Werenskiold, Gerhard Munthe og Christian Skredsvig, som leide gården sammen med sin kone Maggie Plathe. Oppholdet der skulle komme til å legge grunnlaget for en epoke i norsk kunsthistorie hvor stemningslandskapet sto sentralt. Stedet ved Dælivann der Skredsvig i 1889 malte "Gutten med seljefløyten" er restaurert og skiltet.